

مقاومت روسیه در برابر تحریم‌ها

رویکرد استراتژیک ناپولیونا، رئیس بانک مرکزی روسیه، به مدیریت اقتصادی با تمرکز بر برنامه‌ریزی بلندمدت و انعطاف‌پذیری مشخص شده است. او از نزدیک با سایر مقامات دولتی و شرکای بین‌المللی برای مذاکره درباره شرایط تحریم‌ها و جست‌وجوی راه‌هایی برای کاهش تأثیر آن‌ها کار کرده است. این شامل تلاش‌هایی برای مذاکره برای رفع موقت برخی تحریم‌ها و مشارکت در گفت‌وگو با مؤسسات مالی بین‌المللی برای تأمین کمک و حمایت مالی است. علاوه بر این‌ها روسیه روابط خود را با کشورهایی که به طور کامل در جبهه غرب نیستند افزایش داده است که شامل تقویت روابط با کشورهای ایران، ترکیه و امارات متحده عربی گرفته تا میانمار و کشورهای آفریقایی است. شرکت‌های روسی هم‌چنین به کنسرسیوم‌های زیرساختی که توسط طالبان در افغانستان ایجاد شده است، پیوسته‌اند که نشان‌دهنده تغییر در روابط تجاری و سیاست‌های اقتصادی خارجی بر اساس ملاحظات ژئوپلیتیکی به جای منافع اقتصادی عمل‌گرایانه است. (برای دیدن روند سرمایه‌گذاری در روسیه به نمودار شماره ۵ مراجعه کنید)

از دیگر اقدامات مهم ناپولیونا برای مدیریت بحران می‌توان به کنترل و مدیریت خروج سرمایه و یوانیزاسیون پرداخت‌ها و مبادلات اشاره کرد. ناپولیونا برای جلوگیری از خروج سرمایه از سیستم بانکی، محدودیت‌هایی را برای جابه‌جایی سرمایه اعمال کرده و نرخ بهره اصلی را به ۲۰ درصد افزایش داده است. این امر برای جلوگیری از برداشت بیش از ۲ تریلیون روبل (۳۰ میلیارد دلار) در دو هفته اول جنگ ضروری بود. تا پایان آوریل، این اقدامات که روس‌ها را مجبور کرد که تقریباً ۹۰ درصد از وجوهی را که از حساب‌های خود برداشت کرده بودند، بازگردانند، سیستم بانکی را سرپا نگه داشت و از ایجاد وحشت جلوگیری کرد. (برای دیدن روند ارزش پول روبل در برابر دلار آمریکا به نمودار شماره ۴ توجه شود)

از شروع جنگ اوکراین نیز افزایش قابل توجهی در پرداخت‌ها برای صادرات و واردات روسیه به جای روبل به یوان صورت گرفته است. این بخشی از روند گسترده‌تر دلارزدایی و یوانیزاسیون اقتصاد روسیه است که با نیاز به عبور از محدودیت‌های اعمال شده توسط تحریم‌های غرب تسهیل شده است.

← عملکرد کلی اقتصادی

اقتصاد روسیه با وجود جنگ و تحریم‌ها مقاومت نشان داده است. در اواخر سال ۲۰۲۳، تولید ناخالص داخلی روسیه به سطح قبل از جنگ بازگشت؛ این تا حدی به دلیل تأخیر در اعمال تحریم‌های نفتی و توانایی دولت روسیه برای بازگرداندن ثبات اقتصاد کلان بود. تأثیر تحریم‌ها قابل توجه بوده است، به طوری که روسیه تولید ناخالص داخلی کمتری را نسبت به پیش‌بینی‌های قبل از جنگ تجربه می‌کند، اما سقوط نکرده است. صندوق بین‌المللی پول انتظار دارد روسیه رشد تولید ناخالص داخلی ۲٫۶ درصدی را در سال تجربه کند؛ رقمی که نشان‌دهنده انعطاف‌پذیری اقتصاد این کشور با وجود چالش‌ها است. (برای دیدن روند رشد GDP روسیه به نمودار شماره ۲ توجه کنید)

کسری بودجه روسیه در مسیر باقی ماندن زیر ۱ درصد تولید ناخالص داخلی است که به طور قابل توجهی کمتر از اقتصادهای مشابه در بریتانیا و اتحادیه اروپا است. نرخ تورم بالای ۷ درصد باقی مانده است، اما نرخ سود بالای بانک مرکزی به کنترل آن کمک کرده است. این شاخص‌های اقتصادی حاکی از آن است که روسیه با چالش‌های مهمی مواجه است اما توانسته است تا حدی ثبات اقتصادی را در برابر تحریم‌ها و جنگ حفظ کند. (به نمودار شماره ۱ توجه شود)

← انرژی و کشاورزی، دو میدان نبرد مهم

انرژی: صادرات انرژی روسیه، به ویژه نفت، در استراتژی اقتصادی این کشور نقش اساسی داشته است. این تهاجم منجر به افزایش قیمت جهانی نفت شد که به طور موقت به نفع اقتصاد روسیه بود. با این حال، اعمال تحریم‌ها، از جمله محدودیت قیمت نفت روسیه، توانایی روسیه برای سود بردن از صادرات نفت خود را محدود کرده و این کشور را مجبور به فروش نفت با قیمت‌های پایین‌تر کرده است. علی‌رغم این چالش‌ها، روسیه توانسته است عرضه نفت خود را ثابت نگه دارد و صادرات نفت این کشور به چین و هند به رشد خود ادامه داده است و در مقابل تحریم‌ها مقاومت نشان داده است.

کشاورزی: ایالات متحده از ابتکار غلات دریای سیاه برای تضمین امنیت غذایی جهانی و کاهش

قیمت مواد غذایی حمایت کرده است که به طور غیرمستقیم به نفع روسیه به عنوان یکی از بزرگترین صادرکنندگان گندم در جهان است. با این حال، خروج روسیه از این توافق و اقدامات آن در اوکراین نگرانی‌هایی را در مورد امنیت غذایی جهانی ایجاد کرده است.

علی‌رغم چالش‌ها، ناپولیونا توانست در کوتاه‌مدت شرایط خوبی برای اقتصاد روسیه ایجاد کند اما هنوز چشم‌انداز مشخصی برای وضعیت بلندمدت اقتصاد روسیه وجود ندارد و کارشناسان نظرات بسیار متفاوتی می‌دهند.

← روسیه از ایران یادمی‌گیرد

روسیه به دنبال آموختن از تجربه ایران در دور زدن تحریم‌ها، به ویژه در بخش نفت و گاز، که بخش مهمی از اقتصاد آن است، بوده است. ایران شبکه پیچیده‌ای از شرکت‌ها و مؤسسات مالی، از جمله بانک‌های بزرگ در اروپا و آمریکا را برای فرار از کنترل‌های بین‌المللی و ادامه صادرات نفت علی‌رغم تحریم‌ها ایجاد کرده است. این استراتژی به ایران این امکان را داده است تا با وجود تحریم‌های غرب، اقتصاد و توان نظامی خود را حفظ کند. روسیه تاکتیک‌های مشابهی را برای کاهش تأثیر تحریم‌های خود، به ویژه تحریم‌هایی که درواکنش به اقداماتش در اوکراین اعمال شده است، بررسی کرده است؛ که شامل استفاده از شبکه‌های مالی زیرزمینی، به‌کارگیری شرکت‌های پیشرو و به طور بالقوه درگیر شدن در جایگزینی واردات است. روسیه هم‌چنین به تخصص ایران در دور زدن تحریم‌ها علاقه نشان داده است، همان‌طور که دیدارهای اخیر بین مقامات ارشد هر دو کشور برای بحث در مورد همکاری در این زمینه نشان می‌دهد.

علاوه بر این، روسیه با تأمین قطعات الکترونیکی مورد نیاز ارتش خود و جست‌وجوی بازارهای جدید برای هیدروکربن‌های خود، خود را با تحریم‌ها وفق داده است. ایران با سابقه دور زدن تحریم‌ها، به عنوان الگویی برای روسیه در نظر گرفته می‌شود تا از آن درس بگیرد. به عنوان مثال، مشاهده شده است که روسیه از تاکتیک‌های مشابه با ایران استفاده می‌کند؛ مانند ناوگان سایه‌ای نفتکش‌ها و استفاده از شرکت‌های واسط برای پنهان کردن مبدأ تجارت.

← ناوگان ارواح

«ناوگان ارواح» روسیه نشان‌دهنده تاکتیک مهمی در دور زدن تحریم‌های نفتی اعمال شده توسط